

Akademie věd si připomněla své 125. výročí vzniku v brněnském Science centru VIDA !

Vynálezy, které ovlivnily lidstvo, byl název výstavy, kterou v moravské metropoli zrealizovalo Sdružení moravských pracovišť AV ČR k 125. výročí AV ČR ve VIDA! Science centru v Brně. Cílem bylo představit veřejnosti Akademii věd a široký záběr jejich vědeckých aktivit. Výstava byla zahájena 9. července a pro návštěvníky byla ke zhlédnutí až do konce října letošního roku.

Výstava byla tvořena třemi na sebe volně navazujícími celky:

- *Čeští vynálezci a jejich vynálezy - výstava karikatur projektu Otevřená věda ze SSČ AVČR*
- *Soubor interaktivních exponátů z Ústavu přístrojové techniky AV ČR*
- *Příběh kapky- expozice ÚFCH J. Heyrovského AV ČR věnovaná nositeli Nobelovy ceny Jaroslavu Heyrovskému a polarografii*

V úvodu výstavy prošel návštěvník kolem stěny představující řadu vynálezů, na kterých se podílely i osobnosti z Akademie věd (prof. Holý, Wichterle a Heyrovský např.). Výstava karikatur dvojic "český vynálezce a jeho vynález" byla vytvořena v rámci řešení popularizačního a vzdělávacího projektu AV ČR Otevřená věda III. Výstava byla cílena především na mladší generaci se snahou představit české vědce, vynálezce a objevitele. Portréty nejznámějších českých vynálezců nejsou v žádném případě přesnou kopií originálů, stejně tak tomu bylo i s jejich vynálezy. Hlavním cílem této vzdělávací výstavy bylo přimět pozorného návštěvníka k nalezení dvojice vědce a jeho vynálezu.

Jak funguje lidské oko, měl návštěvník možnost zjistit z velkého modelu oka, o kousek dál, v jiné části expozice si pomocí mikroskopu prohlédl hologram detailní mapy ČR, který má ve skutečnosti pouhé 3 mm, opodál se seznámil s fungováním laseru, ale také dalekohledu a mikroskopu. Pro nejmenší byl připraven hrací koutek s čočkami. Expozici optických exponátů vytvořili vědci z ÚPT AV ČR v rámci řešení projektu Science Academy, který měl za cíl výsledky základního i aplikovaného výzkumu převést do laického jazyka a představit tak úspěchy brněnské vědy co nejširšímu publiku. Celým jménem „Science Academy – kritický způsob myšlení a praktické aplikace přírodovědných a technických poznatků v reálném životě“ byl projekt, kvůli kterému se spojilo Sdružení moravských pracovišť AV ČR, jako pořadatel s Ústavem přístrojové techniky AV ČR, Ústavem fyziky materiálu AV ČR, Hvězdárny a planetáriem Brno a Moravian Science Centre Brno. Mezi tři hlavní obory, které popularizuje, patří optika, elektromagnetismus a materiálové vědy

Ústav fyzikální chemie J. Heyrovského, naše špičkové pracoviště v oboru fyzikální chemie, se představilo expozicí „Příběh kapky“, která již 7 let putuje po České republice a dosud na celkem 17 místech představila široké veřejnosti Jaroslava Heyrovského nejen jako vědce, zakladatele fyzikální chemie u nás a našeho jediného nositele Nobelovy ceny za chemii, ale i jako člověka. Polarografie, metoda, která se od třicátých let minulého století na desítky let usídlila snad v každé laboratoři a spolehlivě odpovídala na otázky analýzy, je představena téměř desítkou přístrojů-polarografů, které byly vyráběny v řadě českých továren, mj. i ve Zbrojovce Brno (od r. 1949). Mezi exponáty měli návštěvníci zhlédnout dobové fotografie, knihy, odborné časopisy, medaile a např. i některé předměty poněkud kuriózní povahy (školní stavebnice, minerál či krabička od sirek), avšak vztahující se k polarografii či

Heyrovskému. Na své si tak přišel chemik znalý oboru ale i úplný laik (<http://www.jh-inst.cas.cz/heyrovsky>).

Přínos výstavy pro širokou veřejnost

Vědci a další pracovníci, kteří se na vzniku výstavy společně podíleli, chtěli zacílit rodiny s dětmi, které v průběhu prázdnin využijí tuto neobyčejně zajímavou výstavu. Zároveň zahájení školního roku je doba, kdy na výstavu zavítají žáci různých škol základních i středních z Brna a jeho okolí. Tento záměr byl nad očekávání pořadatelů výstavy splněn, dle vstupenek, které byly prodány a každá vstupenka opatřena hologramem, který byl dále použit pro účely výstavy v oddělení interaktivních modelů z ÚPT AV ČR prošlo v letních měsících výstavou kolem **33.000 (VII. měsíc 12.716, VIII. měsíc 19.623) platících návštěvníků. Ve školním období pak cca 31.000 návštěvníků.**

Ústav přístrojové techniky AV ČR, v. v. i.

je pracovištěm s dlouholetou tradicí, výzkum zde propojuje základní fyzikální principy s pokročilou technologií, vznikají zde unikátní nové metody a přístroje, na ÚPT se vyvinul dnes velmi komerčně úspěšný obor elektronové mikroskopie. Hlavními oblastmi výzkumu ÚPT jsou magnetická rezonance, elektronová mikroskopie a mikroanalýza, využití laserů, měření a zpracování biosignálů, konstrukce vědeckých přístrojů a jejich částí a zdokonalování a využití speciálních technologií. Pro více informací: www.isibrno.cz.

Ústav fyzikální chemie J. Heyrovského AV ČR, v. v. i.

Předmětem jeho činnosti je v první řadě badatelský výzkum ve fyzikální chemii včetně elektrochemie, v analytické chemii a v chemické fyzice, uskutečňovaný teoretickými (výpočetními) a experimentálními metodami. Ústav dále napomáhá uplatňování výsledků svého badatelského výzkumu v praxi. Významně se též ve spolupráci s vysokými školami podílí na výuce a vzdělávání vysokoškolských studentů a doktorandů a na popularizaci výsledků vědy a výzkumu široké veřejnosti. Více informací naleznete ve webové aplikaci ústavu s adresou <http://www.jh-inst.cas.cz>.